

دستور العمل فنی زراعت گیاهان دارویی

زیره سبز

مقدمه:

زیره سبز گیاهی علفی و یکساله از تیره چتریان (*Umbeliferae*) با نام علمی *Cuminum cyminum* است این گیاه از قدیم الایام بخاطر عطر آن و به خاطر دارا بودن خاصیت هضم آن مورد توجه بوده است. ریشه این گیاه دوکی شکل کم و بیش منشعب و به طول ۱۰ تا ۲۰ سانتی متر است. ارتفاع گیاه بسته به شرایط اقلیمی محل رویش متفاوت و بین ۳۰ تا

و ۴۵ سانتی متر است. ساقه، انشعابهای ظریف و فراوانی دارد. برگها ظریف و به صورت رشته های نخ مانند دوتاسه تایی مشاهده میشوند. گلها در چترهای مرکب در انتهای ساقه های اصلی و فرعی پدیدار می شوند. رنگ گلها سفید یا ارغوانی است. میوه فندقه به رنگ قهوه ای روشن، استوانه ای شکل است که طرفین آن باریک می شود.

توصیه های زراعی :

تاریخ کاشت:

باتوجه به ارزیابی انجام گرفته در منطقه سیستان زیره سبز قابلیت کشت در دو فصل پاییز اواخر آبان ماه و زمستان (اواسط بهمن ماه) را دارد.

روش کاشت :

کاشت این گیاه در سطح وسیع می تواند بصورت ردیفی و با استفاده ازدستگاه ردیف کار غلات انجام می گیرد. در زمین های با بافت سبک آبیاری پس از کشت نتیجه خوبی به همراه دارد. اما در منطقه سیستان که غالب بافت خاک سنگین است و احتمال سله بستن خاک پس از آبیاری می باشد توصیه میشود که کشت بصورت هیرمکاری صورت گیرد میزان بذر لازم برای یک هکتار ۲۰-۱۵ کیلوگرم می باشد. فواصل خطوط کاشت ۲۰ سانتیمتر و عمق کاشت ۳ سانتی متری باشد

آبیاری :

آبیاری با توجه به وضعیت سبز و رشد بوته ها در مرحله رشد رویشی و در زمان گلدهی انجام شود و پس از آن نیاز به آبیاری ندارد. آبیاری زیاد و غرقاب ماندن مزرعه زیره به معنای ازدست دادن محصول می باشد.

کود:

استفاده از کود های حیوانی پوسیده به خصوص در ابتدای رشد نقش زیادی بر رشد این گیاه و افزایش عملکرد کمی و کیفی دارد. کودهای حیوانی نقش عمده ای در افزایش عملکرد دارند. میزان کود مورد نیاز بهتر است پس از انجام آزمایش های خاکشناسی توصیه گردد. بطور عمومی ۵۰ کیلوگرم اوره در مرحله کاشت به همراه ۵۰ کیلوگرم در هکتار سوپر

کود:

استفاده از کود های حیوانی پوسیده به خصوص در ابتدای رشد نقش زیادی بر رشد این گیاه و افزایش عملکرد کمی و کیفی دارد. کودهای حیوانی نقش عمده ای در افزایش عملکرد دارند. میزان کود مورد نیاز بهتر است پس از انجام آزمایش های خاکشناسی توصیه گردد. بطور عمومی ۵۰ کیلوگرم اوره در مرحله کاشت به همراه ۵۰ کیلوگرم در هکتار سوپر فسفات و ۵۰ کیلوگرم سولفات پتاسیم توصیه می شود همچنین ۵۰ کیلوگرم در ۳۰ روز بعد از کاشت و ۵۰ کیلوگرم ۶۰ روز بعد از کاشت توصیه می شود.

علف هرز:

وجین علفهای هرز دراوائل رشد ضروری می باشد.

زمان برداشت:

محصول معمولاً ۹۰ تا ۱۰۰ روز پس از کشت آماده برداشت می شود. در منطقه سیستان برداشت این محصول از اواسط فروردین ماه موقعی که میوه آن رنگ قهوه ای به خود بگیرد آغاز و آنرا مانند گندم می توان برداشت و اقدام به کوبیدن نمود.

مصرف:

بذر زیره حاوی ۳ تا ۷ درصد اسانس روغنی است فعالیت جهاز هاضمه را تحریک نموده ، تشنجات عضلات صاف را کاهش می دهد و از تشکیل گاز معده جلوگیری می کند. مواد مؤثره میوه آن معالجه کننده دل درد، ضدنفخ شکم و اشتها آور است و به عنوان مسکن درد نیز مورد استفاده قرار می گیرد. از اسانس آن در صنایع آرایشی و بهداشتی (تولید عطر و ادوکلن) و صنایع غذایی و به عنوان طعم دهنده استفاده می شود .